

ارزیابی اثربخشی دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش‌آموخته (مطالعه موردی: یکی از مراکز آموزش عالی نیروهای مسلح)

محمد حافظی صفت^۱

دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۱۰

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۱۵

چکیده

هدف از تحقیق حاضر ارزیابی اثربخشی دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش‌آموخته، در یکی از مراکز آموزش عالی نیروهای مسلح، از دیدگاه فراگیران و مسئولان مستقیم آنها بود. برای شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های ارزیابی اثربخشی و دستیابی به مدل مفهومی تحقیق از رویکرد مبتنی بر هدف و همچنین الگوی ارزیابی اثربخشی کرک پاتریک استفاده شد.

این تحقیق بر مبنای هدف، کاربردی و بر مبنای ماهیت و روش، توصیفی - پیمایشی بود. جامعه آماری این تحقیق، فراگیران و مسئولان مستقیم آنها بود. حجم نمونه این پژوهش ۱۷۰ نفر و برای نمونه‌گیری در طیف فراگیران از روش طبقه‌ای - نسبتی چند مرحله‌ای و برای طیف مسئولان، از شیوه تصادفی ساده استفاده شد. برای گردآوری داده‌های این تحقیق از هر دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌های تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته، با طیف پنج درجه‌ای لیکرت و پایایی ۹۵ صدم بود.

نتایج تحقیق نشان داد که دوره آموزشی مذکور، در زمینه‌های کسب رضایت ذینفعان، یادگیری، تغییر و بهبود رفتار و کسب نتایج، اثربخش بوده است.

کلیدواژه‌ها: اثربخشی آموزشی، دوره آموزش عمومی، مراکز آموزش عالی نیروهای مسلح

۱- مدرس دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

۱. مقدمه:

هدف نهایی آموزش سرمایه انسانی، کارایی و اثربخشی بیشتر و بهتر است، بنابراین بررسی و آگاهی از نتایج و بازده آموزش سرمایه انسانی، لازمه فرایند آموزش است و با این کار است که حلقه آموزشی تکمیل می‌شود. در حقیقت ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی از یک سو، آینه‌ای فراهم می‌آورد تا فرماندهان و مسئولان سازمان تصویری روشن‌تر از چگونگی کم و کیف فعالیت‌های آموزشی به دست آورند و از سوی دیگر، برنامه‌ریزان و کارکنان آموزشی مراکز آموزشی را مجهز می‌سازد تا نسبت به جنبه‌های مثبت و منفی برنامه آگاهی پیدا کنند و از این راه به اثربخش کردن برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی یاری برسانند.

نظام آموزشی نیروهای مسلح شامل دوره‌های مختلفی است که به منظور تربیت و آماده‌سازی سرمایه انسانی خود برای ورود به خدمت و توسعه و ارتقاء سطح دانش، نگرش، توانایی‌ها و مهارت‌های آنان طراحی شده است. یکی از این دوره‌ها، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش‌آموخته است که به منظور تربیت و آماده‌سازی کارکنان و انتقال فرهنگ سازمانی به دانشجویان این دوره، طراحی و تاکنون در چندین مرحله برگزار شده است، اما تاکنون ارزیابی مناسبی در مورد اثربخشی این دوره‌ها صورت نگرفته است. لازم به توضیح است در مورد اثربخشی این دوره اتفاق نظری در بین مجریان، دست‌اندرکاران و ذینفعان این دوره وجود نداشته و برخی معتقد به اثربخشی این دوره و تعدادی نیز بر این باورند که این دوره از اثربخشی لازم برخوردار نیست. لذا محقق در راستای رفع این ابهام بر آن شد تا به ارزیابی اثربخشی این دوره بپردازد.

با توجه به توضیحات فوق، هدف کلی این تحقیق، ارزیابی میزان اثربخشی دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش‌آموخته بود. لذا مسئله کلی تحقیق حاضر این بود که

آیا آموزش‌های ارائه‌شده در این دوره نیازهای آموزشی سازمان و کارکنان را تأمین نموده و از اثربخشی لازم برخوردار بوده است؟

۲. سوال‌های تحقیق:

در راستای دستیابی به اهداف این تحقیق و یافتن پاسخ مناسب برای مسئله کلی تحقیق، سوال‌های زیر طراحی گردید:

۱-۲ آیا ذینفعان (فراگیران، رده‌های کاربر)، از دوره‌ی آموزش عمومی، رضایت دارند؟

۲-۲ آیا دوره‌ی آموزش عمومی، موجب ارتقاء یادگیری فراگیران شده است؟

۳-۲ آیا دوره‌ی آموزش عمومی، در اصلاح و بهبود رفتار و عملکرد فراگیران مؤثر بوده است؟

۴-۲ آیا دوره‌ی آموزش عمومی، نتایج مطلوبی برای فراگیران در پی داشته است؟

۳. مبانی نظری تحقیق:

در مبانی نظری تحقیق به بررسی رویکردها و الگوهای حاکم بر ارزیابی اثربخشی آموزشی خواهیم پرداخت:

۱-۳ رویکردهای حاکم بر ارزیابی اثربخشی آموزشی:

برای ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی رویکردهای متفاوتی شامل رویکرد مبتنی بر هدف، رویکرد ارزیابی نتایج واقعی برنامه، رویکرد تأمین رضایت ذینفعان، رویکرد رعایت استانداردهای آموزشی و رویکرد نقد هنری و خبرگی آموزشی وجود دارد. در رویکرد مبتنی بر هدف، میزان حصول و دستیابی دوره‌های آموزشی مورد نظر

به اهداف تعیین شده، مورد توجه قرار می گیرد. در رویکرد ارزیابی نتایج واقعی برنامه، میزان حصول و دستیابی دوره های آموزشی به تمامی نتایج اعم از نتایج قصد شده (هدفها) و نتایج قصد نشده (دستاوردهای پنهان) مدنظر است. در رویکرد تأمین رضایت ذینفعان، میزان رضایت ذینفعان از خروجی دوره ها (دانش آموختگان) با توجه به خواسته ها و انتظارات آنها از دوره ها، مورد بررسی قرار می گیرد. در رویکرد رعایت استانداردهای آموزشی، عوامل نظام آموزشی دارای استانداردهای معینی هستند که اگر اجرای دوره های آموزشی این استانداردها را محقق سازد، دوره مورد نظر دارای اثربخشی است. در رویکرد نقد هنری و خبرگی آموزشی، کسی که دارای تخصص در باره آموزش است، با نگاهی زیباشناختی و هنری، برنامه آموزشی در حال اجرا و یا پس از اجرا را نقد می کند و نتیجه را به صورت یک گزارش انتقادی عرضه می کند. (فتحی واجارگاه و دیبا واجاری، ۱۳۹۰)

۲-۳ الگوهای ارزیابی اثربخشی آموزشی:

برای ارزیابی اثربخشی آموزشی، الگوهای متعددی شامل الگوی سیرو^۱، الگوی هامبلین^۲، الگوی لیدرمن^۳، الگوی فیلیپس^۴، الگوی هوگز^۵ و الگوی کرک پاتریک^۶ وجود دارد. الگوی سیرو برای ارزیابی آموزش، بر ارزشیابی چهار عنصر محتوای آموزش، منابع آموزش، واکنش فراگیران و سایر افراد ذی ربط و پیامدهای آموزش تأکید دارد.

۱. Content-input-reaction and outcome(ciro)

۲. A.C.Hamblin

۳. R.Leatherman

۴. Phillips

۵. Hodges

۶. Kirk Patric

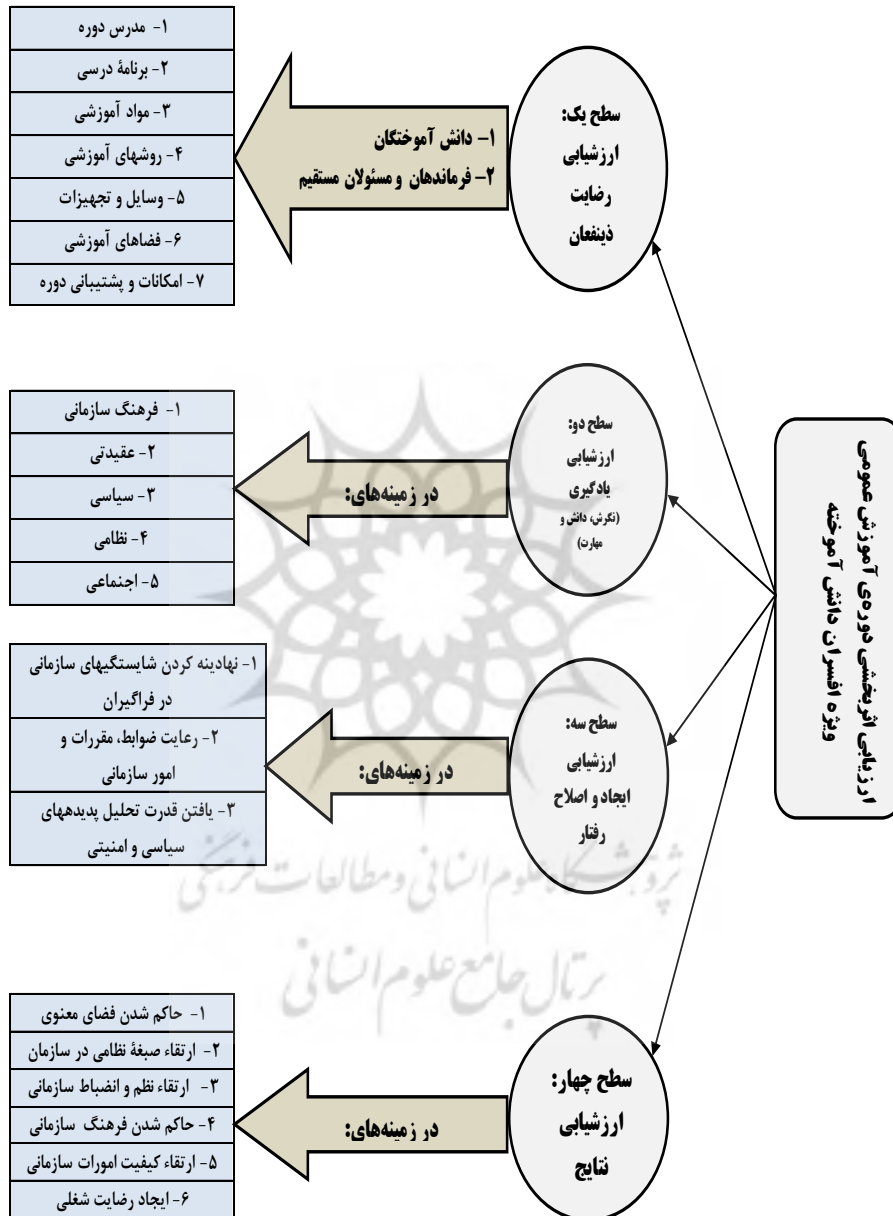
الگوی هامبلین، آموزش را در پنج سطح شامل واکنش، یادگیری، رفتار شغلی، وظیفه و ارزش نهایی مورد ارزیابی قرار می‌دهد. الگوی لیدرمن برای ارزیابی آموزش، در سه مرحله شامل، مرحله اول: ارزشیابی ضمن دوره، مرحله دوم: ارزشیابی پایانی و مرحله سوم: ارزشیابی پس از آموزش، اقدام می‌نماید. الگوی فیلیپس در ارزیابی آموزش پنج سطح شامل واکنش، یادگیری، رفتار، نتایج و بازگشت سرمایه را مورد توجه قرار می‌دهد. الگوی هوگز که با عنوان مؤلفه‌های ارزشیابی توسعه منابع انسانی ارائه شده است؛ در جهت ارزیابی آموزش، سه عنصر اصلی شامل ارزشیابی نیازها، ارزشیابی تکوینی و ارزشیابی پایانی را مورد سنجش قرار می‌دهد. الگوی کرک پاتریک بر اساس چهار سؤال ساده‌ای که به چهار سطح ارزشیابی تبدیل شده، استوار است. کرک پاتریک ارزشیابی را به عنوان تعیین اثربخشی در یک برنامه آموزشی، تعریف کرده و فرایند ارزشیابی را به چهار سطح یا گام که شامل واکنش، یادگیری، رفتار و نتایج است، تقسیم می‌کند.

۴. چارچوب نظری تحقیق:

در این پژوهش، برای ارزیابی اثربخشی دوره‌ی آموزش عمومی از رویکرد مبتنی بر هدف و الگوی ارزیابی کرک پاتریک استفاده شد.

برای شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های ارزشیابی اثربخشی و دستیابی به مدل مفهومی تحقیق، ترکیبی از الگوی کرک پاتریک و رویکرد مبتنی بر هدف استفاده شد، با توجه به توضیحات فوق مدل مفهومی این تحقیق شامل ۴ مؤلفه «رضایت ذینفعان»، «یادگیری»، «رفتار فراگیران» و «نتایج» مطابق نمودار زیر بود.

مدل مفهومی تحقیق:

۵. پیشینه پژوهش

۱-۵ پیشینه پژوهش در ایران

در زمینه ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی در داخل کشور، مطالعات مختلفی انجام شده است که در ادامه برخی از تحقیقات ارائه خواهند شد.

۱) بلاغت و همکاران (۱۳۹۷) در تحقیقی با عنوان بررسی اثربخشی دوره‌های آموزشی شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان دریافتند که بین محتوای برنامه دوره‌های آموزشی و اهداف آن‌ها تناسب وجود داشته و زمان و محل تشکیل دوره‌ها و امکانات آموزشی آن‌ها مناسب بوده، امکانات رفاهی دوره‌ها یا وجود نداشته و یا مناسب نبوده است. همچنین مدرسین دوره‌های آموزشی صلاحیت علمی قابل قبولی داشته و دوره‌های آموزشی بر افزایش دانش و مهارت کارکنان اثرگذار بوده و با نیازهای کارکنان تناسب داشته و ارزشیابی دوره‌های آموزشی مناسب بوده است. به طور کلی می‌توان گفت که دوره‌های آموزشی شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان اثربخش بوده است.

۲) طاهری روزبهرانی و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی با عنوان بررسی اثربخشی دوره‌های مبارزه با فساد اداری برگزار شده در شهرداری منطقه ۱۶ تهران دریافتند که برگزاری دوره‌ها باعث بهبود عملکرد شغلی فراگیران و ارتقاء دانش شغلی آن‌ها شده، محتوای دوره، اثربخش بوده و نیز استاد دوره از کیفیت مناسب برخوردار بوده است.

۳) مرتضوی (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان بررسی میزان اثربخشی دوره عالی رسته‌ای مقاومت از دیدگاه مدیران ستاد نیروی مقاومت بسیج، دریافت که دوره عالی رسته‌ای مقاومت موجب انجام مؤثر وظایف مدیریتی و ارتقاء مهارت‌های مدیریتی و بهبود نظم و انضباط و رفتار سازمانی در فراگیران شده است.

۴) اثنی عشری (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان بررسی میزان اثربخشی آموزش های تخصصی بسیجیان (طرح نظیر به نظیر) در پدافند هوایی نیروی هوافضای سپاه دریافت که دوره های آموزش تخصصی بسیجیان (توپ ۲۳ میلی متری) در طرح نظیر به نظیر در زمینه های توسعه دانش، نگرش، مهارت و کارایی دانش آموختگان بسیجی اثربخش بوده است.

۵) انوشه (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان بررسی و شناخت میزان اثربخشی آموزش های دوره عالی رشته فنی مهندسی، دریافت که دوره عالی رشته فنی مهندسی موجب افزایش توانایی اجرای وظائف مدیریتی و فرماندهی در شرایط عادی و بحرانی در فارغ التحصیلان این دوره نمی شود.

۶) همچنین این دوره موجب افزایش مهارت های تخصصی، طراحی عملیاتی و مهارت های مرتبط با پدافند غیرعامل در فارغ التحصیلان شده و در مجموع این دوره موجب افزایش اثربخشی در فراگیران می شود.

۷) یزدانی وفادار (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان ارزیابی اثربخشی دوره های آموزش افسری و تربیت پاسداری «موردکاوی نیرویی مخصوص از دیدگاه مربیان، فرماندهان و افسران دانش آموخته ی قرارگاه خاتم الانبیا (ص) در سال های ۹۰-۸۶» دریافت که دوره های افسری و تربیت پاسداری در حوزه های فرهنگی، نظامی، امنیتی و پشتیبانی به ترتیب با میانگین های (۳/۳)، (۳/۱)، (۳) و (۲/۲۷) و در کل با میانگین (۳/۰۳)، از اثربخشی مناسب و قابل قبول (به میزان اندکی بالاتر از نسبتاً قابل قبول) برخوردار بوده است.

۸) یزدی (۱۳۸۰) در تحقیقی با عنوان بررسی میزان اثربخشی دوره عالی رشته ای مخابرات و الکترونیک از دیدگاه مدیران مخابرات و الکترونیک سپاه دریافت که دوره

عالی رسته‌ای مخابرات و الکترونیک تأثیری در انجام بهتر وظایف مدیریتی و ارتقاء مهارت‌های مدیریتی، توسط شرکت‌کنندگان در دوره نداشته، اما در بهبود نظم و انضباط و رفتار سازمانی اثر مثبتی داشته است.

۹) شفایی (۱۳۸۷) در تحقیقی با عنوان بررسی میزان اثربخشی دوره‌های دافوس ناجا در فعالیت‌های مدیریتی دانش‌آموختگان دریافت که آموزش دوره‌های دافوس ناجا در انجام وظایف مدیریتی دانش‌آموختگان مؤثر است ولی با سطح مورد انتظار فاصله دارد.

۲-۵ پیشینه پژوهش در خارج از کشور

۱) بوریس^۱ و همکارانش (۲۰۰۸) ارتباط بین اثربخشی آموزش‌های دریافت شده و نگرش مدیران را بررسی کرده‌اند. در این تحقیق پاسخ‌های ۱۳۴ نفر از کارکنان و مدیران سطح پایین بعد از اتمام برنامه آموزش مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس یافته‌های این تحقیق مشخص شد که همبستگی معناداری بین آموزش‌های دریافت شده و تعهد، رضایت و نگرش کارکنان وجود دارد.

۲) نوی^۲ و اشمیت^۳ (۲۰۰۶) تأثیر نگرش کارکنان را بر اثربخشی برنامه‌های آموزشی مورد بررسی قرار داده‌اند. هدف تحقیق آن‌ها بررسی تأثیر متغیرهای کارراهه شغلی کارکنان و نگرش‌های شغلی کارکنان بر برون‌دادهای آموزشی (یادگیری، تغییرات رفتاری، بهبود عملکرد) را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که

۱. Boris

۲. N.o.e

۳. Schmitt

برنامه‌ریزی کارراهه و پیچیدگی‌های شغلی (درگیری‌های شغلی) مقدم بر یادگیری و تغییرات رفتاری هستند.

۳) دیویس^۱ (۲۰۰۴) در یک تحقیق با مشارکت ۳۰۰ نفر و با استفاده از مدل رفتاری در آموزش، به بررسی افزایش مهارت‌های کامپیوتری در اثر برگزاری دوره‌های آموزشی پرداختند. نتایج این تحقیق بیان‌کننده این موضوع است که آموزش با تغییر ساختار دانش یادگیرندگان در بهبود مهارت‌های آنان مؤثر است.

۶. روش تحقیق:

تحقیق حاضر با توجه به هدف آن به عنوان یک تحقیق کاربردی شناخته می‌شود. روش اجرای این تحقیق روش توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری این تحقیق دانش‌آموختگان دوره آموزشی عمومی و مسئولان مستقیم آن‌ها و حجم نمونه آن ۱۷۰ نفر بود.

در این تحقیق برای گردآوری داده‌ها در بخش بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق و دستیابی به مدل مفهومی از روش کتابخانه‌ای و در مرحله اجرا از روش میدانی استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌های این تحقیق، شامل دو پرسشنامه محقق ساخته، با طیف پنج درجه‌ای لیکرت بود. پایایی ابزار گردآوری داده‌ها، با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۹۵ صدم محاسبه شد. برای تعیین اعتبار ابزار گردآوری داده‌ها از روش اعتبار محتوا استفاده شد. اعتبار پرسشنامه پس از تهیه و تأیید اساتید راهنما و مشاور، توسط ۱۰ نفر از اساتید و صاحب‌نظران مورد تأیید قرار گرفت.

در این تحقیق با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، واریانس و انحراف معیار و

۱. Davis

رسم نمودار) و استنباطی به توصیف و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. برای مقایسه توزیع نمرات هر یک از مؤلفه‌های پژوهش با توزیع نرمال، از آزمون کولموگروف اسمیرنوف^۱ استفاده شد و پس از آن با توجه به نرمال بودن داده‌ها، از آزمون t تک متغیره جهت بررسی و تحلیل مؤلفه‌های اساسی پژوهش استفاده شد و در پایان نیز به منظور بررسی تأثیر عوامل جمعیت شناختی بر روی پاسخ‌های داده‌شده به سؤال‌های تحقیق، از آزمون تحلیل واریانس استفاده شد و در مورد مؤلفه‌هایی که دارای تفاوت معنادار بودند از آزمون شفه^۲ استفاده شد.

۷. تحلیل داده‌ها:

۷-۱ تحلیل سؤال‌های اساسی پژوهش

سؤال اول پژوهش:

آیا ذینفعان (فراگیران و رده‌های کاربر)، از دوره آموزش عمومی، رضایت دارند؟

جدول شماره ۱: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای جهت بررسی سؤال اول تحقیق

Sig	T	S	\bar{X}	آماره‌ها
				گروه‌ها
۰/۰۰۱	۵/۴۸	۰/۶۸	۳/۲۵	فراگیران
۰/۰۰۱	۷/۲۶	۰/۵۸	۳/۴۴	مسئولان مستقیم
۰/۰۰۱	۸/۲	۰/۶۴	۳/۲۷	کل

با توجه به آنکه نتایج آزمون t تک متغیره حاصل از پاسخ‌های فراگیران و مسئولان مستقیم آن‌ها در سطح $p \leq ۰/۰۱$ معنادار بود، لذا می‌توان نتیجه گرفت که فراگیران و

۱. Kolmogrov - smirnov

۲. sheffe

مسئولان مستقیم آن‌ها نسبت به دوره آموزش عمومی، از احساس رضایت مندی برخوردار بوده‌اند. همچنین با توجه به آنکه نتایج آزمون t حاصل از پاسخ‌های کل اعضای نمونه که در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می‌توان نتیجه گرفت که از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی، در کسب رضایت ذینفعان از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

سؤال دوم تحقیق:

آیا دوره آموزش عمومی، موجب ارتقاء یادگیری فراگیران شده است؟

جدول شماره ۲: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای جهت بررسی سؤال دوم تحقیق

Sig	T	S	\bar{X}	آماره‌ها / گروه
0/001	6/57	0/78	3/34	فراگیران

با توجه به آنکه نتایج آزمون t تک متغیره حاصل از پاسخ‌های فراگیران در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می‌توان نتیجه گرفت که از نظر فراگیران، دوره آموزش عمومی، در ارتقاء یادگیری و افزایش دانش فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

سؤال سوم تحقیق:

آیا دوره آموزش عمومی، در اصلاح و بهبود رفتار و عملکرد فراگیران مؤثر بوده است؟

جدول شماره ۳: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای جهت بررسی سؤال سوم تحقیق

Sig	T	S	\bar{X}	آماره‌ها / گروه
0/001	10/94	0/54	3/62	مسئولان مستقیم

با توجه به آنکه نتایج آزمون t تک متغیره حاصل از پاسخ‌های مسئولان مستقیم در

سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می توان نتیجه گرفت که از نظر مسئولان مستقیم، دوره آموزش عمومی، در اصلاح و بهبود رفتار و عملکرد فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

سؤال چهارم تحقیق:

آیا دوره آموزش عمومی، نتایج مطلوبی برای فراگیران در پی داشته است؟

جدول شماره ۴: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه ای جهت بررسی سؤال چهارم تحقیق

Sig	T	S	\bar{X}	آماره ها / گروه ها
0/001	6/79	0/75	3/34	فراگیران
0/001	6/49	0/62	3/42	مسئولان مستقیم
0/001	9/03	0/71	3/37	کل

با توجه به آنکه نتایج آزمون t تک متغیره حاصل از پاسخ های فراگیران و مسئولان مستقیم آن ها در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می توان نتیجه گرفت که از نظر فراگیران و مسئولان مستقیم آن ها، دوره آموزش عمومی، در کسب نتایج مطلوب برای فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است، همچنین با توجه به آنکه نتایج آزمون t حاصل از پاسخ های کل اعضای نمونه که در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می توان، نتیجه گرفت که از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی، در کسب نتایج مطلوب برای فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

سؤال اصلی تحقیق:

آیا دوره آموزش عمومی، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است؟

جدول شماره ۵: نتایج حاصل از آزمون t تک نمونه‌ای جهت بررسی اثربخشی دوره

آموزش عمومی

Sig	T	S	\bar{X}	آماره‌ها گروه‌ها
۰/۰۰۱	۶/۷۲	۰/۶۷	۳/۳۰	فراگیران
۰/۰۰۱	۸/۶۲	۰/۵۰	۳/۴۶	مسئولان مستقیم
۰/۰۰۱	۹/۷۲	۰/۶۱	۳/۳۱	کل

با توجه به آنکه نتایج آزمون t تک متغیره حاصل از پاسخ‌های فراگیران و مسئولان مستقیم آن‌ها در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می‌توان نتیجه گرفت که از نظر فراگیران و مسئولان مستقیم آن‌ها، دوره آموزش عمومی، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است. همچنین با توجه به آنکه نتایج آزمون t حاصل از پاسخ‌های کل اعضای نمونه که در سطح $p \leq 0/01$ معنادار بود، لذا می‌توان، نتیجه گرفت که از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

۸ یافته‌های پژوهش:

در این قسمت نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها در مورد هر یک از مؤلفه‌های اساسی پژوهش ارائه، سپس با نتایج و یافته‌های پژوهش‌های قبلی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفت.

۸-۱ سؤال اول:

آیا ذینفعان (فراگیران و رده‌های کاربر)، از دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، رضایت دارند؟

بررسی نتایج آزمون t تک متغیره (جدول شماره ۲) نشان داد که دانش آموختگان و فرماندهان و مسئولان مستقیم آن‌ها، نسبت به دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، احساس رضایت داشتند.

در کل از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، در کسب رضایت ذینفعان، موفق بوده است.

۸-۲ سؤال دوم:

آیا دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، موجب ارتقاء یادگیری فراگیران شده است؟

بررسی نتایج آزمون t تک متغیره (جدول شماره ۳) نشان داد که دانش آموختگان، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، را در ارتقاء یادگیری و افزایش دانش خود، مؤثر می‌دانستند.

۸-۳ سؤال سوم:

آیا دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، در اصلاح و بهبود رفتار و عملکرد فراگیران مؤثر بوده است؟

بررسی نتایج آزمون t تک متغیره (جدول شماره ۴) نشان داد که فرماندهان و مسئولان، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، را در اصلاح و بهبود رفتار و

عملکرد فراگیران مؤثر می دانستند. لازم به توضیح است که این نتیجه، با یافته های تحقیق یزدی (۱۳۸۰) همخوانی ندارد.

۸-۴ سؤال چهارم:

آیا دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، نتایج مطلوبی برای فراگیران در پی داشته است؟

بررسی نتایج آزمون t تک متغیره (جدول شماره ۵) نشان داد که دانش - آموختگان و فرماندهان و مسئولان مستقیم آنها، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته را در کسب نتایج مطلوب برای فراگیران مؤثر می دانستند.

۸-۵ سؤال کلی تحقیق:

آیا دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است؟

بررسی نتایج آزمون t تک متغیره (جدول شماره ۶) نشان داد که از نظر دانش - آموختگان و فرماندهان و مسئولان مستقیم آنها، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

اما در کل با توجه به t حاصل از پاسخ های کل اعضای نمونه می توان نتیجه گرفت که از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است. لازم به توضیح است که این نتیجه، با یافته های تحقیقات انوشه (۱۳۹۰) و یزدانی وفادار (۱۳۹۰) همخوانی دارد.

۹. نتیجه گیری

کارآمدی نیروهای مسلح تابعی از کارآمدی نظام آموزشی آن است. یکی از لوازم کارآمدی هر نظام آموزشی، آگاهی مدیران و مسئولان آن از میزان اثربخشی و کارایی دوره‌های آموزشی برگزار شده در آن نظام آموزشی است. هدف این پژوهش، ارزیابی اثربخشی دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، در یکی از مراکز آموزش عالی نیروهای مسلح، از دیدگاه فراگیران و مسئولان مستقیم آنها بود. برای دستیابی به این هدف، چهار سؤال فرعی طراحی شد، که محقق با استفاده از رویکرد مبتنی بر هدف و الگوی ارزیابی اثربخشی کرک پاتریک و با ابزار پرسش‌نامه محقق ساخته در صدد پاسخگویی به سؤالات تحقیق برآمد. بررسی نتایج تحقیق نشان داد که:

۱-۹ فراگیران و مسئولان مستقیم آنها، نسبت به دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از احساس رضایت مندی برخوردار بوده و در مجموع از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، در کسب رضایت ذینفعان از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

۲-۹ دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از نظر فراگیران، در ارتقاء یادگیری و افزایش دانش فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

۳-۹ دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از نظر مسئولان مستقیم، در اصلاح و بهبود رفتار و عملکرد فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

۴-۹ دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از نظر فراگیران و مسئولان مستقیم آنها، در کسب نتایج مطلوب برای فراگیران، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

۵-۹ دوره آموزش عمومی ویژه افسران دانش آموخته، از نظر فراگیران و مسئولان مستقیم آنها، از اثربخشی لازم برخوردار بوده و در مجموع از نظر کل پاسخگویان، دوره آموزشی بدو ورود، از اثربخشی لازم برخوردار بوده است.

منابع

- ۱- اثنی عشری، محمد موسی. (۱۳۸۹). بررسی میزان اثربخشی آموزش‌های تخصصی بسیجیان (طرح نظیر به نظیر) در پدافند هوایی نیروی هوافضای سپاه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).
- ۲- انوشه، یوسف. (۱۳۹۰). بررسی و شناخت میزان اثربخشی آموزش‌های دوره عالی رسته فنی مهندسی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).
- ۳- بازرگان، عباس. (۱۳۸۹). ارزشیابی آموزشی. تهران: انتشارات سمت، چاپ هشتم.
- ۴- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. (۱۳۸۹). برنامه تفصیلی دوره عمومی تربیت پاسداری افسران دانش‌آموخته
- ۵- بلاغت، سید رضا. (۱۳۹۷). بررسی اثربخشی دوره‌های آموزشی شرکت آب و فاضلاب استان اصفهان. دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی.
- ۶- پورصادق، ناصر. (۱۳۸۴). رویکردهای ارزشیابی اثربخشی آموزش. ماهنامه تدبیر، شماره ۱۶۴.
- ۷- جیمز، ویلیام. (۱۹۹۸). بررسی تأثیر آموزش کارکنان بر انگیزه آنان در دانشگاه هاروارد.
- ۸- شفایی، عبدالخالق. (۱۳۸۷). بررسی اثربخشی دوره‌های دافوس ناجا در فعالیت‌های مدیریتی دانش‌آموختگان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).

۹- طاهری روزبهانی، محمد. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی دوره‌های مبارزه با فساد اداری برگزار شده در شهرداری منطقه ۱۶ تهران. بروجرد: دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد.

۱۰- فتحی واجارگاه، کورش و دیبا واجاری، طلعت. (۱۳۹۰). ارزشیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی. تهران: انتشارات آیپژ، چاپ دوم.

۱۱- کرک پاتریک، دونالد و کرک پاتریک، جیمز. (۱۳۹۱). ارزشیابی اثربخشی برنامه‌های آموزشی. ترجمه صفایی موحد، سعید و اسداللهی، اعظم. تهران: انتشارات آیپژ، چاپ اول.

۱۲- مرتضوی، سید حسین. (۱۳۸۴). بررسی میزان اثربخشی دوره عالی رسته- ای مقاومت از دیدگاه مدیران ستاد نیروی مقاومت بسیج سپاه پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه امام حسین (ع).

۱۳- یزدانی وفادار، محمود. (۱۳۹۰). ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزش افسری و تربیت پاسداری «موردکاوی نیروی مخصوص از دیدگاه مربیان، فرماندهان و افسران دانش‌آموخته‌ی قرارگاه خاتم‌الانبیا (ص) در سال‌های ۹۰-۸۶». پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه جامع امام حسین (ع).

۱۴- یزدی، احمد. (۱۳۸۰). بررسی میزان اثربخشی دوره عالی رسته‌ای مخابرات و الکترونیک از دیدگاه مدیران مخابرات و الکترونیک سپاه. تهران: دانشگاه امام حسین (ع).

منابع لاتین

- Alexandros G. Sahinidis, John Bouris. (۲۰۰۸). Employee perceived training effectiveness relationship to employee attitudes. journal of European industrial training, Vol. ۳۲ Iss: ۱, pp.۶۳ - ۷۶
- Kirkpatrick, Donald, L. and Kirkpatrick, James, D. (۲۰۰۹). Evaluating Training Programs: The Four Levels. Berrett Publishing. New York.
- Noe, Raymond A. & Schmitt, Neal (۲۰۰۶) The Influence of Trainee - Attitudes on Training Effectiveness test of a Model, Personnel Psychology, vol:۳۹, No:۳, pp.
- Paris, M, & white, H.S. (۱۹۸۶). The education of special librarian. Special Librarian vol. ۷۷, no. ۴, PP. ۲۰۲-۲۱۲
- Robbins, s.p. (۱۹۹۲). Organization: Theory, Structure, Design and Application, (۳rd.ed.), new York: Prentice- Hall.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی